

Андоньев Сергій Михайлович
(1910–1984)

**Доктор технічних наук,
професор кафедри санітарної техніки (1975–1984)
Лауреат Державної премії СРСР (1951)
Заслужений винахідник України (1962)**

Андоньев Сергій Михайлович народився 22 вересня 1910 р. у м. Харкові у родині лікарів. У 1930 р. поступив на сантехнічний факультет Харківського інженерно-будівельного інституту, навчання у якому закінчив у 1935 р. за спеціальністю «Водопостачання та каналізація».

Трудова біографія розпочалась з роботи інженером та інженером-бригадиром інституту «Діпрококс» Міністерства чорної металургії СРСР. У 1940 р. Сергій Михайлович переходить на роботу до інституту «Діпросталь», де працює інженером-бригадиром, начальником сектора водопостачання.

Під час Великої Вітчизняної війни С. М. Андоньев разом із співробітниками інституту брав участь у будівництві Актюбінського феросплавного заводу, де проявив себе висококваліфікованим фахівцем, був одним із керівників будівництва. Під його безпосереднім керівництвом були відкриті водні ресурси давньої долини ріки Ілеш та вирішена проблема забору води, що забезпечило розвиток промисловості і сільського господарства Західного Казахстану.

Після повернення у 1944 р. у звільнений Харків Сергій Михайлович продовжив активно займатися питаннями водопостачання металургійних підприємств країни. Із 1945 р. він плідно працює над проблемами охолодження металургійних агрегатів і 1946 року отримує авторське свідоцтво на винахід «Спосіб охолодження металургійних печей», яке в подальшому визначало напрямки розробки та запровадження випарувального методу охолодження елементів усіх металургійних агрегатів.

Запровадження цього способу дозволило значно скоротити витрати охолоджуючої води, виключити простій печей від прогару елементів, відмовитися від дорогого обладнання оборотних циклів, використовувати тепло, яке втрачає вода, зробити систему охолодження незалежною від електропостачання, вирішити проблему створення безстічних систем водного господарства металургійних агрегатів.

У 1947 р. С. М. Андоньев успішно захистив кандидатську дисертацію на тему: «Водяне охолодження мартенівських печей», продовжуючи роботу над

впровадженням та вдосконаленням випарювального охолодження, очолюючи в інституті «Діпросталь» науково-дослідницьку групу, а з 1949 р. – сектор випарювального охолодження.

У перші післявоєнні роки колектив спеціалістів під керівництвом С. М. Андоньєва займався розробкою, дослідженням та впровадженням випарювального охолодження мартенівських печей на Донецькому (Сталінському) металургійному заводі. За розробку та освоєння нової системи охолодження мартенівських печей в 1951 р. колектив був відзначений Сталінською премією I ступеня.

У подальшому Сергій Михайлович та його колектив займалися цією темою на всіх підприємствах чорної металургії Радянського Союзу, а з 60-х років – і в країнах Азії, Європи, Америки та Австралії.

Докторська дисертація на тему «Випарювальне охолодження доменних печей» була успішно захищена у 1958 р. в Інституті чорної металургії АН СРСР. Цього ж року Андоньєв стає заступником директора Інституту «Діпросталь» з наукової частини. У 1961 р. йому присвоєно вчене звання професора та одному з перших в Україні – Почесне звання «Заслужений винахідник України» (1962 р.).

У 1966-му на базі наукової частини інституту «Діпросталь» ним було створено Всесоюзний науково-дослідний інститут з очистки технологічних газів та стічних вод і використання вторинних енергетичних ресурсів чорної металургії, директором якого він працював до 1975 року.

За цей час цим інститутом був виконаний великий обсяг проектних і науково-дослідних робіт, економічний ефект від яких складав сотні мільйонів карбованців за рік. Ліцензії на використання випарювального охолодження були продані у багато країн світу, у тому числі й такі технічно передові, як Японія, США, Канада, Німеччина, Швеція, Бельгія, Франція та ін., що принесло країні мільйони доларів прибутку.

У 1975 р. С. М. Андоньєв перейшов на посаду професора до Харківського інституту інженерів комунального будівництва, де до цього працював за сумісництвом ще з 1937 р. як старший викладач, доцент та професор. Тут він читав курси «Водопостачання», «Очистка вод».

Сергій Михайлович Андоньєв мав понад 100 авторських свідоцтв та патентів, автор понад 110 друкованих праць, з яких 10 монографій (5 з них перекладені на іноземні мови, а 3 видані у Японії, США, Німеччині). Він підготував одного доктора та 15 кандидатів технічних наук.

До 1984 р. Сергій Михайлович працював професором кафедри санітарної техніки. Він був провідним спеціалістом в галузі технології очистки природних вод і промислового водопостачання. Активно займався науково-дослідницькою та винахідницькою діяльністю. Під його керівництвом в ХІКБі працювала дослідницька лабораторія, що виконувала роботи фундаментального характеру, результати яких використовували усі металургійні підприємства України.

**ОСНОВНИ НАУКОВІ ПРАЦІ
ПРОФЕСОРА С. М. АНДОНЬЄВА**

З випарювального охолодження

Андоньев С. М. Испарительное охлаждение мартеновских печей / С. М. Андоньев // Сталь. – 1952. – № 6. – С. 531–540.

Андоньев С. М. Испарительное охлаждение мартеновских печей / С. М. Андоньев. – М. : Metallurgizdat, 1953. – *

Андоньев С. М. Испарительное охлаждение нагревательных печей / С. М. Андоньев, О. В. Филиппев, Ю. И. Целуйко // Сталь. – 1955. – № 12. – С. 1129–1135.

Андоньев С. М. Испарительное охлаждение мартеновских печей / С. М. Андоньев. – 2-е изд. – М. : Metallurgizdat, 1957. – *

Андоньев С. М. Испарительное охлаждение металлургических печей / С. М. Андоньев // Промэнергетика. – 1957. – № 7. – С. 9–15.

Андоньев С. М. Устройство и эксплуатация испарительного охлаждения мартеновских печей / С. М. Андоньев. – 2-е изд. – М. : Metallurgizdat, 1958. – *

Андоньев С. М. Опыт проектирования и эксплуатации испарительного охлаждения металлургических печей / С. М. Андоньев // Сталь. – 1958. – № 3. – С. 271–280.

Андоньев С. М. Испарительное охлаждение вагранок / С. М. Андоньев, О. В. Филиппев, Е. А. Родионова // Литейное производство. – 1959. – № 4. – С. 14–19.

Андоньев С. М. По испарительному охлаждению / С. М. Андоньев, О. В. Филиппев, Д. Б. Куцыкович // Научные труды Гипростали. – М. : Metallurgizdat, 1960. – Вып. 1. – С. 5–26.

Андоньев С. М. Опыт работы установок испарительного охлаждения доменных печей / С. М. Андоньев, О. В. Филиппев // ЦИИН ЧМ. – 1960. – * . – (Серия 3, инф. 5).

Андоньев С. М. Испарительное охлаждение металлургических печей / С. М. Андоньев // Научные труды Гипростали. – М. : Metallurgizdat, 1961. – Вып. 3–4. – С. 5–19.

Андоньев С. М. Испарительное охлаждение металлургических печей / С. М. Андоньев // Промышленная энергетика. – 1965. – № 7. – С. 39–43.

Андоньев С. М. Испарительное охлаждение металлургических печей / С. М. Андоньев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Metallurgiya, 1970. – 424 с.

Андоньев С. М. Система испарительного охлаждения промышленных агрегатов / С. М. Андоньев, В. В. Истомин // Водоснабжение и санитарная техника. – 1983. – № 8. – *

3 металлургії

Андоньев С. М. Плитовые холодильники доменных печей / С. М. Андоньев // Сталь. – 1954. – № 5. – С. 406–414.

Андоньев С. М. Новые конструкции для охлаждения доменной печи / С. М. Андоньев, Г. А. Кудинов, О. В. Филиппьев // Сталь. – 1958. – № 9. – С. 776–780.

Андоньев С. М. Эффективные методы использования природного газа для отопления мартеновских печей / С. М. Андоньев // Газовая промышленность. – 1967. – № 5. – *

Андоньев С. М. Состояние воздушного бассейна, источники загрязнения и способы очистки газов на предприятиях чёрной металлургии / С. М. Андоньев // Состояние воздушного и водного бассейнов металлургических предприятий. – М. : Металлургиздат, 1968. – *

Андоньев С. М. Особенности обогрева опорных подовых труб металлургических печей / С. М. Андоньев // Сталь. – 1969. – № 2. – *

Андоньев С. М. Охлаждение доменных печей / С. М. Андоньев, О. В. Филиппьев, Г. А. Кудинов. – М. : Металлургия, 1972. – 368 с.

Андоньев С. М. Пылегазовые выбросы предприятий чёрной металлургии / С. М. Андоньев, О. В. Филиппьев. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Металлургия, 1979. – 192 с.

3 промислового водопостачання

Андоньев С. М. Водяное охлаждение электроферросплавных печей / С. М. Андоньев // Сталь. – 1951. – № 12. – С. 1093–1098.

Андоньев С. М. Вопросы водяного охлаждения доменных печей / С. М. Андоньев. – М. : Металлургиздат, 1952. – *

Андоньев С. М. Водяное охлаждение доменных печей / С. М. Андоньев // Сталь. – 1952. – № 4. – С. 314–315.

Андоньев С. М. По промышленному водоснабжению / С. М. Андоньев, Ш. Л. Гольдин, С. И. Медяная // Научные труды Гипростали. – М. : Металлургия, 1965. – Вып. 8. – С. 146–152.

Андоньев С. М. Компактные установки оборотного водоснабжения газоочисток металлургических заводов / С. М. Андоньев // Водоснабжение и сантехника. – 1972. – № 9. – *

Особенности промышленного водоснабжения / С. М. Андоньев, В. М. Жильцов, Г. М. Левин, Е. А. Маламуд. – Киев : Будівельник, 1967. – *

Особенности промышленного водоснабжения / С. М. Андоньев, В. М. Жильцов, Г. М. Левин, Е. А. Маламуд. – 2-е изд. – Киев : Будівельник, 1981. – 248 с.

Публікації про С. М. Андоньєва

Андоньєв С. М. // Развитие строительной науки и техники в Украинской ССР : в 3 т. – Киев : Наукова думка, 1990. – Т. 3 : Строительная наука и техника в Украинской ССР в 1943–1987 гг. – С. 312.

Андоньєв Сергей Михайлович [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://www.rgantd-samara.ru/searchvdt/id/285/> , свободний. – (дата звернення: 11.11.2015). – Заголовок з екрана.

Андоньєв Сергей Михайлович [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://www.alexanderyakovlev.org/almanah/almanah-dict-bio/1021004/0> , свободний. – (дата звернення: 11.11.2015). – Заголовок з екрана.

Андоньєв Сергей Михайлович [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Електронні дані. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Андоньев,_Сергей_Михайлович , свободний. – (дата звернення: 11.11.2015). – Заголовок з екрана.

Андоньєв Сергей Михайлович // Водоснабжение и водоотведение : энциклопедия / под ред. А. Е. Попова ; сост.: В. В. Кобзарь, А. В. Кобзарь. – Киев : Логос, 2002. – С. 24.

Андоньєв Сергій Михайлович // Енциклопедія сучасної України. – Київ : Ін-т енцикл. дослід. НАН України, 2001. – Т. 1 : А. – С. 474.

Андоньєв Сергій Михайлович // Харківська державна академія міського господарства / [редкол.: Т. П. Єлісеєва, О. Л. Рябченко, Н. П. Тріпутіна та ін. ; гол. ред. Г. В. Стадник]. – Харків : Золоті сторінки, 2002. – С. 70–71.

Андоньєв Сергій Михайлович // Харківський інститут інженерів комунального будівництва. 1941–1945 / [редкол.: В. М. Бабаєв (керівник проекту), Л. М. Шутенко, Т. П. Єлісеєва ; упоряд.: Т. П. Єлісеєва, Т. О. Лобинцева]. – Харків : Золоті сторінки, 2015. – С. 143. – (Сторінки історії Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова).

Андоньєв Сергій Михайлович // Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова : монографія / [керівник вид. проекту В. М. Бабаєв ; редкол.: Л. М. Шутенко, Г. В. Стадник, Т. П. Єлісеєва та ін.]. – Харків : Золоті сторінки, 2012. – С. 184, 350.

К 100-летию со дня рождения С. М. Андоньєва (1910–1984 гг.) // Экология и промышленность. – 2010. – № 3 (24). – С. 10–11.

Профессор Андоньєв Сергей Михайлович: выдающиеся имена ХНАГХ // Академія міст. – 2010. – 15 вересня. – С. 4.

С. М. Андоньєв – автор изобретения, вошедшего в золотой фонд мировой металлургии : [доктор техн. наук, проф. ХИИКС] // Изобретатель и рационализатор. – 1965. – № 9. – С. 28–29.

Он охладил мартеновские печи. Мемориальная доска изобретателю Андоньеву [Электронный ресурс]. – Электронные данные. – Режим доступа: <http://www.mediaport.ua/news/city/77837/> , свободный. – (дата обращения: 11.11.2015). – Заголовок с экрана.